

гістрів зі спеціальної металургії. На кафедрі успішно працює науково-педагогічний колектив, переважна більшість членів якого є учнями Дмитра Федоровича.

Учений неодноразово організовував міжнародні та національні наукові конференції, підтримує тісні зв'язки з ученими Китаю, Польщі, Росії, Румунії, Франції, металургійними вищими навчальними закладами України.

Д.Ф. Чернега як автор і співавтор видав більше 570 друкованих праць, з них 6 монографій, 3 підручники, 7 брошур, 34 авторських свідоцтва і патенти, 55 методичних вказівок.

У 1985 р. Мінвузом УРСР вченому було присуджено першу премію за кращу наукову працю «Гази в кольорових металах і сплавах». Він – шестиразовий лауреат конкурсів НТУУ «КПІ».

Д.Ф. Чернега чотири роки був головою комісії «Кольорові метали» при науковій раді АН СРСР з проблеми «Нові процеси одержання і обробки металевих матеріалів»; багато років він є головою спеціалізованої ради із захисту кандидатських дисертацій в НТУУ «КПІ». Учений – член пре-

зидії навчальних напрямів металургійної освіти СНД, РФ і України, входить до складу редколегій журналів «Теория и практика металлургии», «Процессы литья», «Наукові вісті НТУУ «КПІ».

Значним є внесок Д.Ф. Чернеги у зміцнення матеріальної бази Київського політехнічного інституту, зокрема, він відповідав за проектування і будівництво корпусу інженерно-фізичного факультету (1980–1988).

Заслуги ювіляра відзначені численними нагородами: він має почесне звання «Заслужений працівник вищої школи України» (1983), «Відмінник освіти України» (1998), «Заслужений професор НТУУ «КПІ» (1998); нагороджений Почесною грамотою Президії Верховної Ради Української РСР (1989), Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України (2001) та Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2002); має орден «За заслуги в науке о металлах» Московського державного інституту металів і сплавів (2006).

Наукова громадськість, колеги та учні щиро вітають Дмитра Федоровича з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, творчої наснаги та плідної праці на викладацькій ниві.

70-річчя члена-кореспондента НАН України Л.Т. ЦИМБАЛ

12 жовтня виповнилося 70 років відомому вченому-фізику члену-кореспонденту НАН України Людмилі Трохимівні Цимбал.

Л.Т. Цимбал народилася в 1937 р. у м. Харкові в сім'ї професора-анатома. Після закінчення в 1958 р. факультету радіофізики Харківського державного університету вона пра-

цювала на оборонному підприємстві (нині «Хартрон»), де займалася проблемами автоматичного регулювання і стабілізації польотів космічних апаратів. Упродовж 1961–1964 рр. Людмила Трохимівна навчалася в аспірантурі Харківського фізико-технічного інституту низьких температур АН УРСР під керівництвом знаного у світі україн-

ського вченого академіка О.О. Галкіна. У 1964 р. переїхала до Донецька працювати у щойно створеному Донецькому фізико-технічному інституті АН УРСР. У ДонФТІ вона захистила кандидатську та докторську дисертації, обіймала посади керівника лабораторії, керівника відділу ультразвукових досліджень твердого тіла, радника при дирекції інституту. Тут Л.Т. Цимбал плідно працює донині, активно займаючись науковою роботою.

Людмила Трохимівна є спеціалістом у сфері елементарних збуджень у твердих тілах, фізики фазових перетворень та електронної фізики металів. З її ім'ям пов'язані фундаментальні результати в галузі електродинаміки металів, аномального проникнення радіочастотного поля в товщу металу як траєкторного, так і хвильового типу, природи аномального скін-ефекту, специфіки магнітного пробою, властивостей незалежно відкритих доплеронних мод в металах.

Роботами Л.Т. Цимбал започатковано новий напрям фізичних досліджень – широкочастотну ультразвукову спектроскопію власних електромагнітних збуджень у твердотільній плазмі металу.

Це стало підґрунтям відкриття нового явища – доплерон-фононного резонансу. Останній виявився ефективним методом зондування електронно-діркової плазми металу. Було побудовано узагальнюючу панораму природи і спектрів власних низькочастотних електромагнітних збуджень у металі та характеру їх взаємодії з акустичними модами. Експериментально розв'язана принципова проблема роз'єднання і тим самим однозначного доведення існування двох принципово різних типів низькочастотних збуджень в електронній плазмі – колективних і квазіоднчастинкових. Вивчено особливості взаємодії пружних хвиль з обома типами збуджень, що зумовило перегляд усталених поглядів на інтерпрета-

цію результатів напрацьованих раніше магнітоакустичних експериментів.

У практику досліджень введено ультразвукову спектроскопію поверхні (широко-частотні хвилі Релея), виявлено існування приповерхневого доплерон-фононного резонансу і, таким чином, експериментально доведено існування власних поверхневих електромагнітних збуджень в металах.

Широке визнання отримали роботи Л.Т. Цимбал, присвячені комплексному вивченню магнітоакустики та динаміки фазових перетворень у магнітодіелектриках, зокрема – ортоферитах. На основі магніторезонансних та ультразвукових досліджень встановлено та переконливо обґрунтовано максимально повні та універсальні на сьогодні уявлення про динаміку складних багатопідґраткових антиферромагнетиків за умов спінеорієнтаційних перетворень. Детально вивчена поведінка спонтанної намагніченості в області реорієнтації. Запропонована для її опису модифікована модель середнього поля без жодних невідомих параметрів припасування впевнено описує експериментальні результати, є загальною для фазових перетворень в ортоферитах і свідчить про їх суто магнітну природу.

Наукові праці Людмили Трохимівни, а їх у неї близько 200, відзначаються ідейною новизною, широтою і всебічністю охоплення проблеми, методичною комплексністю та високою фізико-математичною культурою. Вони відомі у світі та принесли автору визнання наукової громадськості.

Вже багато років дослідниця плідно займається і науково-організаційною роботою, що стала вагомим внеском у науково-технічний і культурний потенціал держави (всесоюзні та міжнародні конференції, регулярні всесоюзні семінари з проблеми «Низькотемпературна фізика металів», робота у вчених радах та спеціалізованих радах із захисту дисертацій, Українській національній раді з науки, наукових радах з

проблем «Фізика твердого тіла» та «Фізика низьких температур», редколегіях фізичних журналів тощо). Людмила Трохимівна підготувала 7 кандидатів наук.

Л.Т. Цимбал — лауреат Державної премії України та премії ім. К.Д. Синельнико-

ва, заслужений діяч науки і техніки України.

Наукова громадськість, колеги та друзі щиро вітають Людмилу Трохимівну з ювілеєм, зичать їй міцного здоров'я та багато років плідної праці в ім'я науки.

70-річчя члена-кореспондента НАН України С.П. ОШКАДЬОРОВА

21 жовтня виповнилося 70 років відомому вченому в галузі фізичної металургії та медичного матеріалознавства члену-кореспонденту НАН України Станіславу Петровичу Ошкадьорову.

С.П. Ошкадьоров народився в 1937 р. у м. Ульяновськ (Росія). Упродовж 1955–1960 рр. навчався на металургійному факультеті Київського політехнічного інституту за фахом «фізика металів». Пізніше він здобув вищу освіту з соціології та економіки. Станіслав Петрович закінчив аспірантуру при Інституті металофізики (ІМФ) НАН України за фахом «фізика твердого тіла».

Коло його наукових зацікавлень досить широке, це, зокрема:

♦ Механізм і кінетика фазових та структурних перетворень у металевих матеріалах у нерівноважних умовах з використанням багатостадійності фазових перетворень із різним часом релаксації кожної стадії і замороженою кінетикою для отримання високоміцних структурних станів у металах з поліпшеним комплексом фізико-механічних властивостей і високими експлуатаційними характеристиками виробів з них.

♦ Явище структурної генетики з визначенням домінуючих факторів спадковості в

повному циклі зміцнення термічної і механіко-термічної обробок сталей всіх класів та сплавів на основі кольорових металів.

♦ Одержання функціональних конструкційних монокристалічних інтерметалідів і монокристалічних високотемпературних металевих матеріалів для ядерної енергетики, ракетної та авіаційної техніки, високотемпературних пружних елементів для спецтехніки.

♦ Швидкісне спікання гомогенних і гетерогенних порошкових матеріалів з використанням джоулевого тепла для широкої номенклатури матеріалів та виробів з них.

♦ Розробка нових біоматеріалів неорганічного походження та нових металевих матеріалів для стоматології і малоінвазійної судинної хірургії, кераміка для ортопедичної і травматологічної стоматології, що дали можливість суттєво підвищити їх міцність та біосумісність, подовжити більш ніж у два рази терміни функціонування в організмі людини після імплантації.

Як керівник секції особливо міцних сталей Ради з нових конструкційних матеріалів Академії наук СРСР (під керівництвом академіка М.П. Лякішева) С.П. Ошкадьоров був координатором досліджень з розробки нових технологій зміцнення сталей